

Затверджую

Голова приймальної комісії
НУ «Запорізька політехніка»

проф. Віктор ГРЕШТА

« 26 » квітня 2024 року

ПРОГРАМА

фахового іспиту *«Основи соціальних наук»* для абітурієнтів, які вступають до НУ «Запорізька політехніка» на навчання за освітнім ступенем «бакалавр» на основі НРК6, НРК7 за спеціальностями 053 *«Психологія»*, 061 *«Журналістика»*, 231 *«Соціальна робота»*.

Для оцінки знань абітурієнтів на фаховому іспиті фаховою атестаційною комісією розроблені критеріально-орієнтовані тестові завдання, які дозволяють встановити рівень сформованості компетентностей необхідних для засвоєння змісту навчання за спеціальностями 053 *«Психологія»*, 061 *«Журналістика»*, 231 *«Соціальна робота»* ступеня «бакалавр».

Фаховий іспит може проводитись очно та/або дистанційно із використанням інформаційного сервісу «Система дистанційного навчання» НУ «Запорізька політехніка» (для осіб, які зареєстровані та перебувають на тимчасово окупованій території – за зверненням вступника). При проведенні в дистанційному форматі обов'язковою є процедура візуальної ідентифікації вступника, здійснюється відеофіксація іспиту.

Вступники повинні знати і вміти:

- зміст понять «журналістика», «медіа», «інформаційний простір»;
- особливості функціонування медіа, правового регулювання діяльності журналістів;
- принципи журналістської діяльності, види професій у журналістиці;
- психологічно-особистісні якості журналіста-професіонала;
- етичні вимоги при роботі з фактами та джерелами;
- загальні вимоги до друкованого тексту, його композиції, змісту і форми;
- методи збирання інформації та відображення дійсності у медіа;
- ознаки функціональних стилів української літературної мови (наукового, офіційно-ділового, розмовного, художнього, публіцистичного, конфесійного);
- поняття, закономірності та принципи соціальної роботи;
- основні періоди розвитку соціальної роботи, персоналії науковців, які зробили значущий внесок для становлення їх як теорій, навчальної дисципліни та практичної діяльності;
- приймати рішення щодо каналів реалізації соціального продукту на основі вивчення можливостей потенційних партнерів на засадах дотримання основ соціального права, діловодства і методик соціальних технологій;

- здійснювати критичний аналіз різних систем соціального захисту і підтримки, соціальних стандартів та нормативів;
- прогнозувати можливі наслідки реалізації соціальних програм на місцевому та регіональному рівні на підставі використання сучасних інструментів та механізмів соціальної політики;
- визначати базові технології соціальної роботи в залежності від характеристик різних груп клієнтів;
- надавати професійні послуги клієнтам у сфері соціальної роботи.

При підготовці завдань комісія виділила такі основні розділи з переліком тем:

1. Загальна психологія:

- Загальна характеристика психології як науки.
- Методи психологічних досліджень.
- Мозок і психіка.
- Філогенез та антропогенез психіки.
- Особистість, її структура та прояви.
- Потребово-мотиваційна сфера особистості.
- Загальна характеристика діяльності.
- Увага.
- Відчуття.
- Сприймання.
- Пам'ять.
- Мислення та інтелект.
- Мова та мовлення.
- Уява.
- Емоційна сфера особистості.
- Воля.
- Темперамент.
- Характер.
- Здібності.

2. Журналістика:

- Журналістика як масово-інформаційна діяльність. Етичні засади діяльності журналістів.
- Журналістика як система органів масової інформації.
- Журналістика як інформаційний простір.
- Журналістика як галузь суспільно-політичної діяльності.
- Журналістика як творчість.
- Свобода слова і журналістська діяльність.
- Функції журналістики. Загальні: інформаційна та формування громадської думки. Спеціальні: організаційна, функція «сторожового собаки» (соціальної критики), ідеологічна, культурна, розважальна, рекламна.
- Дієвість та ефективність журналістської діяльності.

- Методи збирання та виготовлення інформації.
- Вимоги до друкованого тексту, його композиції, змісту і форми

3. Історія розвитку соціальної роботи:

- Становлення державної системи благодійності у Західній Європі XVI-середини XVIII ст.
- Розвиток соціальної роботи та соціології на Заході у XX – на початку XXI ст.
- Соціальна опіка в Радянській Україні.
- Соціальна робота та соціологія у незалежній Україні.
- Основні тенденції розвитку благодійності у Західній Європі і США з кінця XVIII до початку XX ст.
- Основні періоди розвитку теорії соціальної роботи та соціології, їх визначні представники та провідні наукові школи.
- Становлення та розвиток системи благодійності у найдавніші часи і епоху середньовіччя.
- Державна опіка в Україні у другій половині XVIII – першій половині XIX ст.
- Громадська і державна опіка в Російській імперії у XIX – на початку XX ст.
- Соціальна робота в сучасних умовах.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою від 100 до 200 балів або ухвалюється рішення про негативну оцінку вступника («незадовільно»).

Кожний варіант тестів містить 30 завдань, які розподілені за трьома рівнями складності (по 10 завдань кожного рівня). Складність екзаменаційних завдань визначається, як правило, кількістю логічних кроків, які повинен виконати абітурієнт у процесі пошуку відповіді.

1-й рівень містить 10 завдань мінімального рівня складності, для відповіді на які достатньо знати основні поняття журналістської діяльності, орієнтуватися в ознаках функціональних стилів української літературної мови, орієнтуватися в періодизації розвитку соціальної роботи, знати їх провідні наукові школи та їх представників.

Правильна відповідь на кожне завдання цього рівня оцінюється двома балами.

2-й рівень містить 10 завдань середнього рівня складності, дозволяє з'ясувати рівень знань абітурієнта щодо психологічно-особистісних якостей психолога-професіонала, журналіста-професіонала, фахівця з соціальної роботи, методів збирання інформації та відображення дійсності у медіа, загальних вимог до друкованого тексту, його композиції, змісту і форми, термінів та ключових понять базових навчальних дисциплін.

Правильна відповідь на кожне завдання цього рівня оцінюється трьома балами.

3-й рівень містить 10 завдань підвищеної складності, відповідь на які вимагає володіння абітурієнтом навичками аналітичного мислення, вміння вибору оптимальних альтернатив та евристичного розуміння проблемних ситуацій у соціальній сфері, знаннями принципів журналістської діяльності, видів професій у журналістиці, особливостей функціонування медіа.

Правильна відповідь на кожне завдання цього рівня оцінюється п'ятьма балами.

Отже, максимальна кількість балів, яку абітурієнт може отримати за правильно виконані завдання всіх трьох рівнів, складає 200 балів.

Вступник допускається до участі у конкурсному відборі для зарахування на навчання, якщо кількість отриманих балів становить більше ніж 100 балів.

У разі наявності в паперовій роботі більше однієї відміченої відповіді на кожне запитання, за це запитання виставляється нуль балів (окрім випадків, коли одна з відмічених відповідей на запитання закреслена, а інша зазначена акуратно та чітко).

Усі попередні кроки і міркування, що приводять до відповіді на завдання, абітурієнт виконує на чернетці. Перевірка цих записів екзаменаторами не передбачається. Екзаменатори перевіряють лише вірність закреслених відповідей серед запропонованих на кожне завдання варіантів А, Б, В, Г, Д, Е в листі відповіді.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бушуева Т. В. Проведення психодіагностичного обстеження: Посіб. для студ. Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. Київ. 2005. 94 с.
2. Бушуева Т.В. Психодіагностика. Підручник для студентів вnz. Ніжин: Видавець Лисенко М.М., 2016. 504 с.
3. Варій М.Й. Політико-психологічні передвиборні та виборчі технології: Навчально-методичний посібник. Київ: Ельга, Ніка-Центр, 2003. 400 с.
4. Власова О.І. Соціальна психологія організацій та управління: підручник для ств вузів. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 398 с.
5. Галян І.М. Психодіагностика: навч.посібник. Київ: Академвидав, 2011. 464 с.
6. Загальна психологія: Підручник / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. Київ : Каравела, 2019. 464 с.
7. Ільїна Н., Мисник С. Загальна психологія: теорія та практикум. Навчальний посібник. Київ : Університетська книга, 2017. 352 с.
8. Коваленко А.Б., Корнев М.Н. Соціальна психологія. Київ, 2016. 280 с.
9. Козирев М.П. Політична психологія: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 648 с.
10. Козляковський П.А. Соціальна психологія: курс лекцій, практикум, хрестоматія. Миколаїв: Вид. держ. унт, 2015. 424 с.
11. Максименко С.Д. Загальна психологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. вид. 3-тє, переробл. та допов. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 272 с.
12. Москаленко В.В. Соціальна психологія: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2015. 624 с.
13. Москалець В.П. Загальна психологія: підручник. Київ: Ліра, 2020. 564 с.
14. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: підручник Київ: Либідь, 2015 Кн. 1: Соціальна психологія особистості і спілкування. 2018. 573 с.
15. Психологія: підручник/ Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова. 5-те вид., стереотип. Київ: Либідь, 2015. 560 с.
16. Самошкіна Л. М., Лазаренко В. І. Психодіагностика: Навч. посіб. Д.: РВВ ДНУ, 2001. 44с.
17. Савчин М.В. Загальна психологія: навчальний посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2020. 344 с.
18. Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасека О.В. Загальна психологія. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 296 с.
19. Соціальна психологія: навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н.Ю. Воляннюк, Г.В. Ложкін, О.В. Винославська, І.О. Блохіна, М.О. Кононець, О.В. Москаленко, О.І. Боковець, Б.В. Андрійцев. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
20. Терлецька Л.Г. Основи психодіагностики. Навчальний посібник. Київ: Главник, 2006. 144 с.
21. Філоненко М.М. Психологія спілкування. Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 383 с.
22. Журналістика: словник-довідник. Укл.: І. Л. Михайлин. Київ : Академвидав, 2013. 320 с.
23. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості. Львів : ПАІС, 2004. 268 с.
24. Іванов В. Журналістська етика: Підручник. Київ : Вища школа, 2007. 231 с.
25. Карпенко В. О. Журналістика : вступ до фаху. Київ : Університет «Україна», 2011. 195 с.
26. Карпенко В. О. Журналістська творчість. Теоретично-методичні та практичні засади: підручник. Київ : Університет «Україна», 2012. 164 с.
27. Михайлин І. Основи журналістики: Підручник. Київ : ЦУЛ, 2002. 284 с.

28. Словник журналіста : Терміни, мас-медіа, постаті / За заг. ред. Ю. М. Бідзілі. Ужгород : ВАТ «Видавництво «Закарпаття», 2007. 224 с.
29. Чекмишев О.В. Основи журналістики : теорія і практики журналістського фаху : навч. посіб. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 198 с.
30. Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» № 2558-III від 21 червня 2001 року (ред. від 15.12.2021 р.). *Відомості Верховної Ради України* (ВВР). 2001. № 42. Ст. 213.
31. Закон України «Про соціальні послуги» № 2671-VII від 17 січня 2019 року. *Відомості Верховної Ради України* (ВВР). 2019. № 18. Ст.73.
32. Капська А. Й. Соціальна робота: навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2010. 328 с.
33. Положення про Державну службу зайнятості : Затверджено Указом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 16 грудня 2020 року №2663. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1305-20#Text>
34. Порядок організації мультидисциплінарного підходу з надання соціальних послуг у територіальному центрі соціального обслуговування : Затверджено Наказом Міністерства соціальної політики України від 26.12.2011 р. № 568. *Соціальний захист*. 2012. № 4. С. 25–26.
35. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. К. : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
36. Сучасна освіта у соціальній роботі: Антологія [упор. Т.Семигіна]. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2021. 217 с.
37. Теоретичні та практичні основи соціальної роботи : монографія / В.М. Попович, В.О. Таран, О.М. Балухтіна [та ін.]. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2022. Т.3. 261 с.
38. Технології соціальної роботи : навч. посіб. Для студентів ВНЗ / О.А. Агарков, Д.Ю. Арабаджієв, В.В. Кузьмін, І.В. Мещан, В.М. Попович. Запоріжжя : вид. комплекс АТ «Мотор Січ», 2015. 486 с.
39. Тимошко Г.М. Організація діяльності державних і спеціалізованих соціальних служб: навч. пос. Ніжин : ПП Лисенко М.М., 2011. 248 с.

Затверджено на засіданні
фахової атестаційної комісії
«Основи соціальних наук»
« 26 » квітня 2024р.

Голова фахової атестаційної комісії
«Основи соціальних наук»

Сергій ЩЕРБИНА